

www.50PLUSpartij.nl

50Plus ledenbinding

“Een strategische visie: niet wat ons scheidt, maar wat ons bindt”

1. Samenvatting

Deze nota gaat over ledenbinding. De mate waarin een partij erin slaagt om bestaande leden aan haar te binden en dus te behouden is een “key-indicator” niet alleen voor wat betreft haar populariteit binnen de doelgroep, maar kan ook wat zeggen over de sfeer binnen een partij: de communicatieve interactie tussen de besturen en de leden, tussen leden onderling en meer algemeen hoe we als leden met elkaar omgaan. Ook kan het aangeven hoe de leden de meerwaarde van het lidmaatschap ervaren.

De rode draad die door deze nota loopt is de vraag waarom iemand lid van 50PLUS is en dat wil blijven. Het antwoord hierop bestaat uit een mix van objectieve maar vooral ook subjectieve elementen. Hierin dient de partij met inachtneming van bepaalde randvoorwaarden, zoals het handhaven van onderling respect en verdraagzaamheid, de infrastructuur aan te bieden, waarin beide factoren tot hun recht kunnen komen.

Partijbinding van bestaande leden aan de partij kan positief beïnvloed worden door een aantal concrete maatregelen. Terecht dat de Commissie Partijvernieuwing hier ook aandacht aan heeft besteed; in voorkomend geval zijn haar voorstellen in deze nota geïntegreerd. Daarnaast worden bijkomende acties voorgesteld die er mede toe moeten bijdragen dat de leden van 50PLUS zich ‘thuis’ (blijven) voelen bij onze partij.

*Wel wordt uitdrukkelijk de aandacht gevestigd op het feit dat de in de deze nota genoemde instrumenten zéker geen opsomming zijn van allerlei ‘verplichte’ maatregelen, die van bovenaf zullen worden opgelegd. Integendeel, het is slechts een **catalogus van instrumenten** die in hun specifieke context kunnen bijdragen tot het gestelde doel. Hun inzet afhangt evenwel af van de beslissing van de betrokken bestuurslaag of – lagen.*

De toeloop van nieuwe leden wordt sterk beïnvloed door de prestaties en publieke optreden van onze politieke ambtsdragers. Dat geldt minstens in dezelfde mate voor het behoud van leden. Hun interactie met het publiek en met name met de leden is dus van eminent belang, vandaar dat hun aandeel in de strategie wordt benadrukt.

Deze nota heeft een zeker volume. Dat is echter onvermijdbaar, omdat elke strategie moet berusten op een goede analytische inventarisatie. De nota is overigens niet het sluitstuk van de nieuwe strategie, integendeel, het is slechts de aanzet daartoe. De verwachte input van alle stakeholders zal deze concept-strategie hopelijk verrijken. Het resultaat zal naar verwachting een partij-breed gedragen strategie zijn die met de actieve medewerking van het voorgestelde landelijke coördinatie-platform kan worden geïmplementeerd.

2.	Inhoudsopgave	
1.	Samenvatting	1
2.	Inhoudsopgave	2
3.	Inleiding	4
4.	Ledenbinding: missie, visie en randvoorwaarden	5
4.1	Missie en visie	
4.2	Randvoorwaarden	
	4.2.1 Algemeen	
	4.2.2 Specifiek	
5.	Aanbevelingen ledenbinding Commissie Partijvernieuwing (CPV) en de positie van het HB	7
5.1	Inleiding	
5.2	Aanbevelingen CPV inzake ledenbinding	
5.3	Aanbevelingen inzake ledencommunicatie	
5.4	Aanbevelingen inzake lidmaatschap	
6.	Strategie	12
6.1	Inleiding	
6.2	Een scala van instrumenten	
	6.2.1 Directe communicatie met leden	
	- Entreegesprekken en post-entree gesprekken	
	- Tevredenheidsenquêtes	
	- Ledenraadplegingen	
	- Digitale nieuwsbrieven, ledenkranten en specials	
	- Digitaal portaal en discussieforum	
	- Exitgesprekken en post exit-gesprekken	
	6.2.2 Sociale netwerken en benefits	
	- Kennismakingsbezoeken nieuwe leden	
	- Ledendagen	
	- Politieke cafés en/of koffieochtenden	
	- Lidkaarten met voordelen	

6.2.3 Directe ledenparticipatie

- Gebruik van 'Stemkastjes' door leden tijdens ALV
- Politieke Workshops tijdens ALV
- Partijcongressen over politieke thema's

6.2.4 Organisatie

- Gestructureerde werving en selectie van bestuursleden
- Contributieregelingen

7.	Inbreng stakeholders	19
7.1	Landelijk politieke niveau	
7.2	Provinciaal politiek – en bestuurlijk niveau	
7.3	Het coördinatie platform	
8.	Actieplan en kalender	20
9.	Conclusie	21

3. Inleiding

- (1) Zoals bijna elke politieke partij staat 50PLUS voor de voortdurende uitdaging om ervoor te zorgen dat zij haar leden zo aanspreekt dat ze deze aan haar kan blijven binden. Dat zoiets geen gemakkelijke taak is moge blijken uit het ledenverloop van de laatste jaren, waarbij als (schrale) troost geldt dat alle gevestigde partijen evenzeer voor een zware opgave staan om ledenaantallen te stabiliseren.
- (2) Bij de beantwoording van de vraag op welke manieren 50PLUS zijn leden (blijvend) aan zich kan binden, moet tevens rekening gehouden worden met de reden waarom iemand zijn steun aan de partij wil betonen door zich aan te melden als lid. In dit verband stelt de Commissie Partijvernieuwing (CVP) terecht in haar rapport uit 2018 dat de reden om lid te worden voor elk nieuw lid anders is. *“Waar de een genoeg neemt met het overmaken van de contributie en het lezen van bijvoorbeeld de nieuwsbrief, verwacht de ander allerhande activiteiten en weer een ander wil politiek of bestuurlijk actief worden.”*
- (3) De vraag “waarom ben ik lid van 50PLUS?” is niet 1-2-3 te beantwoorden, omdat er geen éénsludend antwoord op te geven is. Iemand wordt lid of blijft lid om een mix van objectieve (verstand) en subjectie (gevoel) redenen. Anders gezegd, iemand wordt, is en blijft lid van 50PLUS omdat die persoon daar voordelen in ziet (die overigens verder kunnen gaan dan het directe eigenbelang) en omdat hij/zij zich in de partij ‘thuis’ voelt. Dat ‘thuis’ voelen heeft te maken met herkenbaarheid, dat men zich gerespecteerd en gewaardeerd voelt, dat er met je wordt gecommuniceerd en dat er naar je wordt geluisterd. Er kunnen uiteraard nog aanvullende redenen zijn voor iemand om lid te zijn van 50PLUS en die verband houden met persoonlijke ambities. Overigens zou een gericht onderzoek van het Wetenschappelijk Instituut van 50PLUS naar deze vraag een goed idee kunnen zijn.
- (4) Deze nota heeft deze vraag als centraal onderliggend thema; en met de voorgestelde strategie die zich baseert op de missie en visie van de ledenbinding als objectief wil deze nota voorwaardenscheppend zijn. Dat wil zeggen dat er een infrastructuur wordt aangeboden waarin beide factoren (het verstand en het gevoel) voldoende tot hun recht kunnen komen. Hiertoe wordt een inventaris gemaakt van wat er gedaan kan/moet worden opdat zowel nieuwe - als bestaande leden van 50PLUS zich thuis voelen en blijven voelen. Een scala van mogelijke acties, nieuwe zowel als bestaande, passeren de revue, met inbegrip van suggesties die door de CVP in dit verband zijn gedaan. Dit leidt tot een actieprogramma dat binnen de diverse geledingen van 50PLUS ter discussie zal worden gesteld. Nadat de input zal zijn verwerkt, zal het resultaat een breed partijgedagen aanpak zijn.
- (5) Maar voordat verder de aandacht kan worden gericht op de ‘output’, te weten de strategische activiteiten die bijdragen tot het binden en behouden van leden, is het nodig om eerst stil te staan aan de ‘inputzijde’ van het ledenbinding nl **missie (doelstelling)** en daarop gebaseerde **visie (de wijze waarop)** aan de missie vorm moet worden gegeven). De **strategie** (de feitelijke **activiteiten**) die ter beschikking staan en die zouden moeten bijdragen tot het gewenste resultaat, wordt dan naderhand in hoofdstuk 6 gepresenteerd.

4. Ledenbinding: missie, visie en randvoorwaarden

4.1 Missie en visie

- (6) **Missie:** omdat ledenbinding en ledenwerving eigenlijk qua doelstelling twee kanten van dezelfde medaille zijn is er voor wat betreft de onderliggende missie geen verschil in essentie. In beide gevallen gaat het om het maximaliseren van het aantal nieuwe leden respectievelijk het minimaliseren van het verloop van bestaande leden. Immers zonder leden is er geen partij en zonder leden zijn er geen contributies en rijksbijdragen die de activiteiten van de partij grotendeels kunnen bekostigen. Grotendeels, want veel werk dat voor de partij wordt verricht, geschiedt door (onbetaalde) vrijwilligers. In ieder geval, omdat net zoals bij ledenwerving het aantal leden medebepalend is voor de middelen waarover 50PLUS kan beschikken, kan de missie die ten grondslag ligt aan de ledenbinding kan worden omschreven als *“leden zo lang mogelijk voor de partij te behouden”*.
- (7) **Visie:** het begrip visie is in deze context het best te vertalen hoe wij als partij de omgeving willen vormgeven waarin de leden zich herkennen en zich zo thuis voelen dat zij 50PLUS als lid willen blijven ondersteunen. Om die visie te realiseren staan de partij een veelheid van maatregelen ter beschikking; hierop wordt ingegaan in hoofdstuk 6.
- (8) Zoals dat ook geldt voor ledenwerving zal de partij en dus de diverse partijniveaus (politiek én bestuurlijk) zich voortdurend bewust moeten zijn welke het gevolg/resultaat is van hun handelen of het uitblijven daarvan in termen van potentieel ledenverloop. Als het goed gaat in de peilingen met een politieke partij, als de fractieleider in de Tweede Kamer als boegbeeld van de partij als ‘sympathiek’ wordt ervaren, als de partij kan verwoorden wat in brede lagen van de bevolking speelt, als bovendien de partij erin slaagt een aantal van die onderwerpen in concrete resultaten om te zetten én daar ook de erkenning voor krijgt, ja dan willen velen graag lid worden én blijven van de partij. Dit betekent concreet dat de mate waarin de missie uiteindelijk in resultaten kan worden omgezet, dat wil zeggen het behoud van leden door het voorkomen dat leden opzeggen, in sterke mate afhankelijk is van de door het politieke en bestuurlijke omgeving ‘gedicteerde’ premissen. In dit licht moet ook de haalbaarheid van het gewenste niveau van ledenaantallen, zoals deze door de CPV in zijn rapport uit 2018 zijn geëvalueerd mede worden gezien.

4.2 Randvoorwaarden

4.2.1 Algemeen

- (9) Er zijn twee algemene randvoorwaarden binnen een politieke partij zoals 50PLUS voor het scheppen van een omgeving waarmee zich men verbonden voelt en waarin men zich dus ‘thuis’ voelt. In de eerste plaats moeten de leden respectvol en verdraagzaam met elkaar omgaan; daarnaast moeten zij erop kunnen vertrouwen dat hun privacy en met name hun persoonlijke gegevens waar de partij beschikt, worden beschermd tegen misbruik en alleen worden aangewend voor doelstellingen binnen de partij.

- Respect en verdraagzaamheid voor elkaar

- (10) De algemene randvoorwaarde voor ledenbinding binnen 50PLUS houdt direct verband met de manier waarop we met elkaar omgaan. Ondanks het feit dat in het politieke bedrijf de spanningen wel eens hoog kunnen oplopen, mede vanwege de inherente verschillen qua ambitie, inzicht en mening, moet in het contact tussen de leden, in welke kwaliteit dan ook, het onderlinge respect en de verdraagzaamheid jegens elkaar leidend zijn. Dit moet gebeuren vanuit het besef dat alle leden de doelstellingen van de partij aanvaarden en nastreven. Hierbij is de *Handreiking Integriteit*, gebaseerd op de normen en waarden die 50PLUS als partij onderschrijft, een praktisch referentiekader. Iedereen binnen de partij, of het nu politieke ambtsdragers, bestuursleden of 'gewone' leden zijn, dient zich aan de geaccepteerde omgangsvormen te houden. Goed voorbeeld doet immers goed volgen. Diegenen die dat niet doen, zullen aan deze code moeten worden herinnerd. Interne spanningen moeten in een vroeg stadium worden onderkend en geadresseerd. Niets is zo fnuikend voor de sfeer binnen de partij als interne conflicten. Zéker als die voorkomen hadden worden door bijtijds ingrijpen. Nog afgezien dat de buitenwacht interne conflicten direct aangrijpt om ons een label op te plakken. Kortom, een pleidooi dat wij moeten concentreren op wat ons bindt, niet wat ons scheidt. Dat is een van de basisvoorwaarden om leden aan de partij te binden

- Respecteren Privacy

- (11) Het beschermen van de privacy en met name de persoonlijke informatie aangaande de leden is een wettelijke verplichting krachtens de Algemene EU-verordening gegevensbescherming. Dit geldt voor zowel de verwerking van persoonsgegevens als het verstrekken van ledeninformatie voor uitsluitend gebruik binnen de partij. Op grond van deze strenge wetgeving heeft 50PLUS twee protocollen vastgesteld die elkaar aanvullen, de ene betreft de privacybescherming in het algemeen terwijl de tweede in het bijzonder de te volgen procedure beschrijft voor het kunnen beschikken over gegevens van leden voor partijactiviteiten. Beide protocollen staat op de website van de partij. Het is waar dat deze benadering door sommige besturen op wat onbegrip stuit en het kost soms moeite om hun van de noodzaak van een restrictief gegevensbeheer te overtuigen. Maar op het moment dat die gegevens het Partijkantoor verlaten, is het verdere gebruik onzeker en kan niet worden gegarandeerd dat deze gegevens uitsluitend voor partijdoeleinden worden gebruikt. Bovendien 'vervuilen' deze gegevens snel omdat ze niet worden bijgewerkt. Uiteraard staat het regionale besturen vrij om onder eigen verantwoordelijkheid een eigen adressenbestand aan te leggen samengesteld uit informatie die zij verkrijgen van leden die daartoe (liefst schriftelijk) toestemming geven. Onder de geldende regelgeving zijn het dan deze besturen die de aansprakelijkheid aanvaarden.

4.2.2 Specifiek

- (12) Specifieke randvoorwaarden voor een ledenbinding zijn een goed georganiseerde, transparante en aanspreekbare partijorganisatie waarbij het Partijkantoor garant staat voor een vlekkeloze ledenadministratie.

- *Partijorganisatie*

- (13) De partij dient zo georganiseerd te zijn dat er een helder onderscheid gemaakt wordt tussen de vereniging en de politieke tak. Daarbij is er een hoofdbestuur (HB) en provinciale afdelingsbesturen waarbij de taakverdelingen duidelijk zijn afgebakend en de onderlinge communicatie in beide richtingen optimaal zijn. Voor de leden moet deze opzet begrijpelijk zijn en contact met de verschillende bestuurslagen, al dan niet getrapt, moet eenvoudig zijn. Overigens zijn door de Commissie Partijvernieuwing aanbevelingen gedaan die betrekking hebben op de interne organisatie van de vereniging en in een ander kader verder worden behandeld.

- *Ledenadministratie*

- (14) Onder de leiding van het Hoofdbestuur is het Partijbureau administratief onder andere verantwoordelijk voor het nauwgezet bijhouden van de ledenadministratie inclusief het zorgdragen van de koppeling met de financiële administratie aangaande de geïnde contributiegelden.

- (15) Een goed georganiseerde ledenadministratie draagt bij tot ledenbinding indien:

- nieuw aangemelde leden prompt een bevestiging van hun aanmelding ontvangen;
- mutaties in plus en min stipt worden verwerkt zodat altijd over een actueel ledenbestand kan worden beschikt;
- leden stipt het verzoek ontvangen om de jaarlijkse contributie te betalen inclusief een prompte herinnering als die betaling niet tijdig wordt ontvangen;
- contributiebetalingen foutloos worden verwerkt waarbij wordt voorkomen dat leden die reeds betaald hebben onterecht een betalingsherinnering ontvangen;
- zij goed telefonisch bereikbaar is en inlichtingen snel, effectief en vriendelijk worden gegeven;
- leden die vrijwillig (substantieel) meer betalen dan verschuldigd een bedankje ontvangen getekend door het verantwoordelijke HB lid of de partijvoorzitter.

5. Aanbevelingen ledenbinding Commissie Partijvernieuwing en de positie van het HB

5.1. Inleiding

- (16) In haar rapport '*Groeien, bloeien, oogsten*' uit najaar 2018 catalogiseert de Commissie Partijvernieuwing (CPV) een aantal voorstellen ten aanzien van ledenbinding. Deze voorstellen zijn hieronder opgenomen. Daarbij wordt aangegeven welke opvolging het HB eraan voornemens is te geven of reeds geeft. De voorstellen die worden ondersteund zijn in deze nota verwerkt; in voorkomend geval is een verwijzing naar de vindplaats gegeven. In het verlengde van haar aanbevelingen over ledenbinding, adviseert de CPV daarnaast ook over het lidmaatschap.

5.2. Aanbevelingen CPV inzake ledenbinding en positie HB inzake ledenbinding¹:

- (17) (k) *“Het is van groot belang om leden aan de vereniging te binden. Leden moeten het gevoel hebben dat lid zijn van 50PLUS echt bijdraagt aan het doel. Dat is voor elk lid anders. Waar de een genoeg neemt met het overmaken van de contributie en het lezen van bijvoorbeeld de nieuwsbrief, verwacht de ander allerhande activiteiten en weer een ander wil politiek of bestuurlijk actief worden. Door een breed aanbod van activiteiten en mogelijkheden te organiseren, is het volgens de CPV mogelijk om elk type lid zich thuis te laten voelen binnen 50PLUS en leden voor lange tijd aan ons te binden.”*

Deze algemene aanbeveling wordt door het HB onderschreven. In deze nota worden daarom ook concrete suggesties tijdens de ALV meer ruimte voor actieve ledenparticipatie te voorzien (zie punt 6.2.3). De aanbeveling aangaande de organisatie van ledenbindende activiteiten met een meer sociaal karakter zal nader dienen te worden onderzocht en in voorkomend geval worden ingebracht in het overleg met de regionale besturen, zie ook punt (6.2.2) hieronder.

- (18) (l) *“Wijzig de regels zodanig dat leden niet alléén de voorzitters kiezen van selectie- en programmacommissies, maar de gehele commissie.”*

(n) *“Wijzig de regels zodanig dat leden de verkiezingsprogramma’s voor Tweede Kamerverkiezingen en verkiezingen Europees Parlement vaststellen. Dit is nu een verantwoordelijkheid van het hoofdbestuur.”*

(m) *“Voer een systeem in waarbij machtiging (max. 2 machtigingen per persoon – met identificatie) mogelijk is.”*

(r) *“Voer een systeem in waarbij machtiging (max. 2 machtigingen per persoon) met identificatie mogelijk is.*

Deze vier aanbevelingen l) – m) en r) hebben alle betrekking op onderwerpen van procedurele aard die feitelijk *buiten* de scope van het onderwerp ‘ledenbinding’ vallen. Zij zullen dan ook worden behandeld in hun specifieke context. Daarnaast valt het overigens nog te bezien in hoeverre deze aanbevelingen naar hun aard een meetbaar effect hebben op de mate van ledenbinding.

- (19) (n) *“Organiseer naast de Algemene Vergaderingen ook elk jaar een partijcongres. Een congres met festiviteiten, externe sprekers en in samenwerking met andere organisaties met grofweg hetzelfde doel. “*

Het organiseren van een *politiek partijcongres* is een van de maatregelen die in hoofdstuk 6 worden besproken. Aan dit idee zijn wel een aantal organisatorische en budgettaire consequenties verbonden die nader moeten worden bestudeerd. Daarnaast is de vraag of het te bereiken resultaat ook niet kan worden bereikt door een aangepaste organisatie

---

¹ De aanbevelingen volgen die uit het rapport van de CPV. De letter j) ontbreekt hier aangezien dat geen aanbeveling betrof.

van de ALV. Voor wat betreft het te bereiken resultaat om de ALV gevarieerder en dus interessanter te maken is deze aanbeveling zeker relevant. De manier waarop moet worden gezien tegen de achtergrond van een matrix van randvoorwaarden. Zie ook par. 6.2.3.

- (20) (o) *“Elke Algemene Vergadering heeft een ‘politiek inhoudelijk deel’ en organiseer een aparte sessie voor nieuwe leden met toelichting en kennismaking.”*

Deze aanbeveling past in het kader van een algemene reflectie over de aard en wijze van de algemene ledenvergadering (ALV). De strekking ervan om de ALV meer divers te maken wordt gedeeld door het HB. Op mogelijkheden om deze diversificatie vorm te geven wordt verderop ingegaan (par. 6.2.3).

- (21) (p) *“Zorg dat afdelingsbesturen een welkomstgesprek voor nieuwe leden arrangeren. Naast kennismaking geeft dit ook zicht op kennis en ambitie van het nieuwe lid.”*

Deze aanbeveling, die bepaalde organisatorische consequenties heeft, is naar haar aard wellicht meer te rangschikken maatregelen die op regionaal niveau zouden kunnen worden geïmplementeerd. Het HB, dat het entreegesprek en het post-entreegesprek als bruikbare instrumenten voor ledenbinding presenteert (par. 6.2.1) is voornemens dit idee in te brengen in het nationale overleg met regionale bestuursverantwoordelijken voor ledenwerving. Zie ook par. 7.3 hierna.

- (22) (q) *“Een kaart of kleine attentie bij verjaardagen en een ‘exitgesprek/behoudgesprek’ door een volksvertegenwoordiger is aanbevelenswaardig.”*

Het eerste gedeelte van de aanbeveling, het sturen van een gelukwens bij verjaardagen, is een sympathiek gebaar en het HB zal de operationele haalbaarheid ervan onderzoeken met de ledenadministratie binnen het Partijbureau. Het tweede deel van de aanbeveling lijkt qua logistiek en tijdsinvulling van onze volksvertegenwoordigers in zijn algemeenheid niet goed uitvoerbaar. Wel zal het idee van exitgesprekken en post-exitgesprekken door regionale besturen worden ingebracht in het nationale overleg met regionale bestuursverantwoordelijken voor ledenwerving en - ledenbinding. Zie ook par. 6.2.1.

- (23) (s) *“Organiseer ‘50PLUS-café’s’ waar gezelligheid en politiek samenkomen. Dus naast de reguliere bijeenkomsten de afdelingsbesturen verzoeken/verplichten deze ‘50PLUS-café’s’ in het hele land te organiseren. Voor leden en introducees”.*

Deze aanbeveling voor politieke cafés heeft bepaalde organisatorische en budgettaire consequenties, maar kan zeker ook een positieve impact hebben op ledenwerving. Overigens kan van het opleggen van een verplichting op afdelingsbesturen geen sprake zijn. Omdat politieke cafés primair regionale activiteiten zijn zal deze suggestie worden ingebracht in het nationale overleg met regionale bestuursverantwoordelijken voor ledenwerving en - ledenbinding. Zie ook par. 6.2.2 hieronder. In dat kader zal ook de koffieochtend worden genoemd.

- (24) (t) *“Organiseer een telefonisch of digitaal Vragenuur voor uitsluiten leden die politieke vragen willen stellen aan de landelijke volksvertegenwoordigers persoonlijk”.*

Een digitaal portaal met de mogelijkheid voor het stellen van vragen aan onze volksvertegenwoordigers is inderdaad een van de mogelijkheden voor het realiseren van directe communicatie met de leden. Deze vorm van direct ledencontact heeft niet de inherente problemen qua tijdsinvulling en planning die een telefonisch spreekuur wel kent. Bovendien kan meer accuratesse worden ingebouwd in de antwoorden die worden gegeven, mede omdat men niet *‘on-the-spot’* hoeft te reageren. Zie ook paragraaf 6.2.1.

5.3 Aanbevelingen inzake ledencommunicatie

- (25) Omdat ledenbinding voor een belangrijk gedeelte te make heeft met effectieve communicatie, gaat deze nota feitelijk voor het grootste gedeelte over communicatie met de leden in verschillende vormen. Ook het CVP heeft naar ledencommunicatie gekeken en daar een aantal aanbevelingen over geformuleerd. Zoals dit ook gedaan is met de CPV voorstellen inzake ledenbinding, volgen hieronder de aanbevelingen van deze commissie inzake communicatie met leden, met daaraan gekoppeld de wijze waarop het HB hieraan gevolg wil te geven.

- u) *Communicatie onderling en met volksvertegenwoordigers en bestuurders aanmoedigen en faciliteren door het opzetten van een digitaal forum. Alleen beschikbaar voor leden na inlog, bijvoorbeeld op een afgeschermd gedeelte op de website. Het inzetten van een moderator is gewenst, derhalve stelt de CPV voor dat het hoofdbestuur eerst de mogelijkheden en financiële haalbaarheid onderzoekt.*
- v) *De ledenkrant verschijnt regelmatig, minimaal tweemaal per jaar. Daarnaast zijn ‘specials’ mogelijk, bijvoorbeeld in aanloop naar verkiezingen.*
- w) *Het voortdurend actualiseren van inhoud en vormgeving vereist doorlopend aandacht en vereist financiële middelen. De CPV stelt voor om in de begroting hiertoe een budget op te nemen. Dit budget kan gezien de huidige regelgeving aangevuld worden met een bijdrage van de Tweede en Eerste Kamerfractie, gezien het feit dat een groot deel van de website aandacht geeft aan hun werkzaamheden en inzet.*
- x) *De huidige digitale nieuwsbrief (buiten recessen om verschijnt deze wekelijks, met politiek en verenigingsnieuws) behouden en toewerken naar een groter bereik. Afdelingsbesturen verzoeken bij het welkomstgesprek op het bestaan van deze nieuwsbrief te wijzen en indien gewenst met regelmaat een geprinte versie aan het betreffende lid te sturen.*

De suggesties onder u) – x) van het CPV worden in essentie overgenomen. Zie par. 6.2.1. De suggestie aangaande de verdeling van de lasten tussen de vereniging en de fracties aanbeveling w) vereist evenwel nader onderzoek en nader overleg tussen alle betrokkenen. Eerst pas daarna kan een definitieve standpuntinname worden gegeven.

5.4 Aanbevelingen inzake lidmaatschap

(26) Het CVP stelt in haar rapport voor om meer structuur in de contributieregeling aan te brengen. De contributieregeling is in februari 2019 door het HB gezien en de volgende maatregelen zijn vervolgens ingevoerd:

- 1) Naast het normale tarief van € 25 bestaat de mogelijkheid voor leden met een bescheiden inkomen te opteren voor het sociale tarief van € 12. Om daarvoor in aanmerking te komen dient het bruto-jaarinkomen bepaalde grenzen niet te overschrijden. Deze zijn gesteld op < € 15.000 voor alleenstaanden en < € 20.000 voor gehuwden/samenwonenden;
- 2) Het tarief is niet meer per kalenderjaar doch per periode van 12 maanden. Dit heeft mede tot gevolg een spreiding van de contributieverzoeken over het jaar. Bovendien behoort de nogal arbitraire verdeling tussen € 25 en € 15 (deze tarieven golden al naar gelang men zich voor of na 1 juli aanmeldde; dus iemand die zich op 15 oktober aanmeldde betaalde verhoudingsgewijze te veel).

Het CPV stelt naast het aanbrengen van meer structuur, een aanbeveling die door het HB in bovengenoemde zin is gevolgd, nog een aantal andere maatregelen voor:

(27) (y) *“Introduceer een ‘proeflidmaatschap’ of ‘introductielidmaatschap’ tegen een gereduceerd tarief het eerste jaar/de eerste periode. Na afloop van deze periode loopt het lidmaatschap vanzelf af, tenzij men het lidmaatschap tegen regulier tarief voortzet. Organiseer een maand voor het aflopen van het proeflidmaatschap een gesprek over de ervaringen e.d., te voeren door een regionale of landelijke bestuurder.”*

Gelet op het bescheiden bedrag (€25) van de ‘standaard’ lidmaatschapscontributie gekoppeld aan het bestaan van de in februari 2019 geïntroduceerd sociaal tarief (€12) neemt het HB deze aanbeveling niet over.

(28) (z) *“Overweeg het invoeren van een vrijwillige richtlijn die de contributie aangeeft per inkomensgroep. Ook andere partijen gebruiken zo’n richtlijn.”*

Het HB opteert vooralsnog niet naar een inkomensafhankelijke contributieregeling die verder gaat dan de nieuwe contributieregeling, inclusief een sociaaltarief, die in februari 2019 werd ingevoerd.

(29) (aa) *“Overweeg betaling in termijnen (kwartaal / maand) mogelijk te maken, bij een contributie van minimaal € 100,- op jaarbasis.”*

Het HB kiest ervoor dat het lidmaatschap van de partij voor niemand een financiële barrière hoeft te zijn en daarbij past een relatief laag contributiebedrag. Gelet op de contributieniveaus welke thans gelden lijkt een afbetalingsregeling niet nodig; bovendien leidt deze regeling tot bijkomende administratieve kosten zonder dat daar een tastbaar voordeel tegenover staat.

- (30) *(bb) “ Introduceer een ‘meerpersoons-lidmaatschap’ (2e en volgende lid op hetzelfde adres) tegen gereduceerd tarief, rekening houdend met het minimaal vereiste bedrag van € 12,- per lid, per jaar. Dus in plaats van 2x € 25,- bijvoorbeeld een tarief van € 35,- voor twee personen.”*

Het HB is vooralsnog geen voorstander van de introductie van een soort duo-lidmaatschap als gesuggereerd, waarvan zij vreest dat de administratieve méérkosten die ermee verband houden gekoppeld aan een minder-opbrengst in contributies groter zullen zijn dan de opbrengst van de verwachte extra toeloop van leden of effecten op ledenbinding.

- (31) *(cc) “ Introduceer een ‘bewijs van lidmaatschap’ voor het betreffende jaar. Indien mogelijk een papieren/geplastificeerd lidmaatschapskaart met zover de wet dat toestaat voordelen/aanbiedingen bij partners van 50PLUS.”*

Vooropgesteld dat de combinatie ledenkaarten en financiële voordelen voor leden in Nederland wettelijk mogelijk is, staat het HB a priori welwillend tegenover het idee van een ledenkaart met benefits. Het zal dan ook nader worden onderzocht en in voorkomend geval worden besproken met de adviesraad en het coördinatie-platform (par. 7.3).

6. Strategie

6.1 Inleiding

- (32) Verschillende instrumenten die kunnen worden ingezet in het kader van de ledenbinding, of thans al worden gebruikt, worden hieronder groepsgewijze hieronder kort en **zeker niet uitputtend** gepresenteerd. Het is meer een **catalogus van acties** over de inzet waarvan door de relevante bestuurslagen moet worden beslist. In dit verband kan met name het gezamenlijk overleg (het coördinatie platform, zie par. 7.3) een duidelijke meerwaarde betekenen. Voor al de instrumenten geldt dat zij, indien professioneel worden opgezet en uitgevoerd, zeker kunnen bijdragen aan het objectief ledenbinding. Bovendien kunnen zij waardevolle informatie opleveren waar de partijorganisatie zijn voordeel mee kan doen bij de organisatie van toekomstige soortgelijke activiteiten.

6.2 Een scala van instrumenten

- (33) Hieronder volgt een catalogus van instrumenten die kunnen worden gebruikt om bij te dragen aan de realisatie van de doelstelling ledenbinding. Het betreft acties die verband houden met directe communicatie met leden, sociale netwerken en benefits, ledenparticipatie en tenslotte met de organisatie zelf.

6.2.1 Directe communicatie met leden

- *Entree-gesprekken en post-entreegesprekken*

- (34) Entree-interviews worden op dit moment nog niet 'partij-breed' op systematische en gestructureerde wijze gevoerd. Dat betekent ook dat de resultaten ervan niet worden gecentraliseerd. Daarmee gaat waardevolle management-informatie verloren. Belangrijk is dat zo'n interview op 'lokaal' niveau wordt gedaan en in een informele setting als een casual conversatie wordt gevoerd tussen een bestuurslid en het nieuw aangemelde lid. Het entreegesprek staat toe om kennis te nemen van de motieven van het nieuwe partijlid om zich aan te sluiten en ook om zijn verwachtingen te meten. Bovendien kan het bestuur op die manier erachter komen of de betrokken persoon zich actief voor de partij wil inzetten en geeft het een eerste indruk van de competenties die daarbij kunnen worden gebruikt. Tenslotte geeft het ook inzicht welke voor het nieuwe lid de meest aansprekende 50PLUS programmapunten zijn en welke de minste interesse hebben.
- (35) Het post-entreegesprek kan na ongeveer 6 – 12 maanden worden gevoerd om te polsen in hoeverre de verwachtingen die het nieuwe lid had ten tijde van het entreegesprek al dan niet in positieve of negatieve zin zijn geëvalueerd. In bepaalde gevallen is al een beeld ontstaan over de mogelijke verdere inzetbaarheid van het nieuwe partijlid.
- (36) Om voor voldoende structuur te zorgen voor zowel het entreegesprek als het post-entreegesprek, dat naderhand voor verslaglegging van vergelijkbare resultaten kan zorgen, verdient het aanbeveling om een leidraad te ontwikkelen die de interviewer ten dienste zal staan. Het samenstellen van zo'n leidraad is een goed voorbeeld van iets dat door het nieuwe landelijk coördinatie-platform (zie par. 7.3).

- *Tevredenheidsenquêtes*

- (37) De tevredenheidsenquête is een doelmatig instrument dat periodiek en liefst 'on-line' kan worden ingezet in het kader van de continue kwaliteitsbewaking van de diensten die de partij biedt. Een goed gestructureerde enquête kan waardevolle informatie geven hoe de leden de partij en zijn optreden ervaren, zowel als bestuurlijk als politiek. De leden kunnen zich tevens uiten over de aspecten die men aantrekkelijk vindt en wat minder wordt gewaardeerd. Na een ALV kan men de gelegenheid geven om de leden te vragen hoe men de bijeenkomst heeft ervaren, wat men miste en eventuele suggesties voor verbetering. Uiteraard moet de anonimiteit, zoals bij alle enquêtes en raadplegingen, gewaarborgd zijn

- *Ledenraadplegingen*

- (38) Een ledenraadpleging kan worden ingezet voor het meten van de meningen van de leden over een specifiek onderwerp. Een soort mini referendum met dezelfde voor en -nadelen. Met name de vraagstelling is voor een groot deel bepalend voor de uitkomst en net als bij een referendum is de kans op 'kamp-vorming' in de partij niet denkbeeldig. En dan heb je qua ledenbinding precies het tegenovergestelde bereikt van wat je wilde. Vandaar dat dit instrument met de nodige reserves moet worden bekeken.

- *Digitale nieuwsbrieven, ledenkranten en specials*

(39) 50PLUS bedient zich al geruime tijd van digitale nieuwsbrieven die een maal per twee weken digitaal worden verdeeld. Voor de leden die zich hebben aangemeld almede andere geïnteresseerden die toegang tot het internet hebben zijn deze nieuwsbrieven een goede informatiebron, met name voor de gebeurtenissen op (partij-)politiek niveau. Onderzocht dient te worden in hoeverre de inhoud kan worden verrijkt door opname van 'verenigingsnieuws' inclusief nieuws uit de regio. OP deze wijze kunnen de 50PLUS leden op een snelle en effectieve wijze de meest recente ontwikkelingen ook binnen de vereniging volgen. Te denken valt in dit verband ook aan het aankondigen van regionale of plaatselijke activiteiten. Dit thema leent zich dan ook voor overleg in het komende coördinatie-platform.

(40) De Ledenkrant is een effectief middel dat bijdraagt tot het bewustzijn van de gezamenlijke identiteit van de partij en zijn leden. Op grond hiervan heeft het HB besloten om de ledenkrant 'nieuw leven' in te blazen. Hierbij wordt uitgegaan van een frequentie van 2 x per jaar, indien mogelijk te beginnen met najaar 2019. Omdat niet alle leden beschikken of gebruik maken van een internetaansluiting is ervoor gekozen om de ledenkrant ook in een papieren versie te gaan produceren. Dit heeft als bijkomend voordeel dat de ledenkrant tevens kan worden ingezet bij ledenwerfacties. Qua inhoud is het de bedoeling om naast een blik in de politieke keuken ook verenigingsnieuws standaard op te nemen met inbegrip van een regionaal katern waarin de verschillende regio's en ook gemeentes aan het woord kunnen komen. De grootte van de ledenkrant zou het best rond de 4 pagina's kunnen zijn, dit heeft zekere kostenvoordelen; voor wat betreft het formaat zal de keuze moeten worden gemaakt tussen A3 of tabloid.

(41) Specials kunnen worden ingezet ter gelegenheid van speciale evenementen, zoals verkiezingen. Deze korte thematische publicaties worden op dit moment reeds ingezet, met name door verschillende regio's. Het HB zal het gebruik van specials voorstellen aan het in par. 7.1 bedoelde coördinatie-platform om te onderzoeken in welke mate een landelijke afstemming wenselijk en haalbaar is.

- *Digitaal portaal en - discussieforum*

(42) Het digitale portaal is als het ware de *haven van binnenkomst* voor de leden. Deze moet ingericht worden op een afgescheiden gedeelte van de website, uitsluitend toegankelijk voor leden. Aangezien cyberveiligheid cruciaal is zal extra aandacht moeten worden besteed aan de toegangscontrole. Een systeem van dubbele toegangscontrole: username (kan lidmaatschapsnummer zijn) en wachtwoord met bevestigingscode via mobiele telefoon is een van die beveiligingen die kunnen worden toegepast.

(43) Het digitale discussieforum is een uitsluitend via het *digitale portaal* bereikbaar onderdeel van de website waarin thematische discussies tussen leden onderling kan plaats vinden. Het forum bestaat uit een aantal discussiepagina's, waar elke pagina beperkt is tot een afzonderlijk thema. Centrale rol is weggelegd voor de moderator, die het minimumniveau van de kwaliteit van de discussies in de gaten moet houden en moet kunnen ingrijpen op het moment dat de duidelijk vooraf vastgestelde spelregels niet of niet meer worden

nageleefd. Het digitale discussieforum, ook aanbevolen door de CPV, is een effectief communicatiemedium voor leden om hun mening over bepaalde onderwerpen te ventileren en daardoor een rijke bron van informatie voor niet alleen bestuurders verantwoordelijk voor ledenbinding maar ook voor policymakers binnen de partij in het algemeen.

- *Exit-gesprekken en post- exitgesprekken*

- (44) Een exitgesprek is een 'live' of telefonisch gesprek tussen een ex-partijlid en het (regionale) bestuurslid dat verantwoordelijk is voor ledenbinding. Het gesprek vindt idealiter plaats vlak nadat deze persoon de partij hebben verlaten of indien deze besloten heeft de partij te verlaten maar de formele opzegging nog niet heeft gedaan. Met de gestructureerde informatie die uit zulke gesprekken wordt gevoerd kan wellicht iets worden gedaan om te zorgen dat de 'root-cause' wordt weggenomen, uiteraard in de mate van het mogelijke. Voor 50PLUS met een specifieke leeftijdsopbouw van de leden is een bepaald percentage verloop normaal, doch een te hoog percentage is absoluut onwenselijk. Redenen van vertrek moeten dus in beeld worden gebracht en gecatalogiseerd. Ook voor deze exit-gesprekken zullen op HB-niveau praktische richtlijnen moeten worden ontwikkeld die kunnen worden gedeeld met de regionale partijbesturen. Op die manier, na terugkoppeling, zullen de resultaten naderhand vergelijkbaar zijn en mede kunnen worden gebruikt in het besluitvormingsproces binnen de partij. Het is aan de partij om met deze informatie iets te doen. De vooralsnog – beperkte - ervaring die door het HB is opgedaan is aanleiding om aan te bevelen dit instrument op brede schaal in te zetten.
- (45) Het post-exitgesprek is een gesprek, 'live' of telefonisch, dat het voor ledenbinding verantwoordelijke bestuurslid heeft met een oud-lid dat reeds geruime tijd de partij heeft verlaten. Deze gesprekken dienen selectief te worden gevoerd en zijn met name nuttig indien het voormalig partijlid tijdens het exitgesprek zich nog te emotioneel verbonden voelde met de partij en dat daardoor wellicht de informatie werd beïnvloed. Op die manier is wellicht de werkelijke reden van vertrek niet duidelijk in beeld kunnen komen, hetgeen niet in het belang van de partij is. Uiteraard is het niet de bedoeling dat dit gesprek een copy/paste wordt van het exitgesprek, vandaar dat kan worden overwogen dat een ander bestuurslid zo'n gesprek voert. Ook voor dit soort gesprekken dient door het HB een gestructureerd protocol te worden ontwikkeld dat als leidraad kan dienen.

6.2.2 Sociale netwerken en benefits

- *Kennismakingsbezoeken nieuwe leden*

- (46) Reeds langere tijd organiseert 50PLUS voor nieuwe leden een bezoek aan de Tweede Kamer. Onder deskundige leiding van het echtpaar Le Coultre worden de pas aangekomen leden een beetje wegwijs gemaakt in het gebouw, waarbij zij kennis kunnen nemen van een groot aantal wetenswaardigheden. Dit bezoek is voor velen het eerste persoonlijke contact met de partij 50PLUS; indien ze beschikbaar zijn geven Tweede Kamer leden van de partij ook acte de présence, houden ze een korte inleiding en beantwoorden ze vragen van de aanwezigen tijdens de vragenronde die tijdens de rondleiding wordt gehouden onder het genot van een kopje koffie. Deze rondleidingen dragen daadwerkelijk bij aan het ontwikkelen van een 'erbij horen' gevoel, wat een essentiële voorwaarde is voor het binden

van leden aan de partij. Bovendien stelt het de nieuwe leden in staat om met elkaar kennis te maken en zo mogelijk te beginnen met het opbouwen van een persoonlijk netwerk binnen de partij. Sinds kort ontvangen de deelnemers aan het Tweede Kamer bezoek ook een bedankje van het voor ledenwerving en ledenbinding verantwoordelijke HB lid. Verdere vervolg stappen die thans worden ontwikkeld betreffen het doorgeven van de naam en mailadres van het nieuwe partijlid aan het plaatselijke bestuur van de regio waartoe zijn woonplaats behoort. Hiervoor zal evenwel aan het nieuwe partijlid expliciet voorafgaand toestemming worden gevraagd via een door hem in te vullen formulier.

- *Ledendagen*

- (47) Ledendagen kunnen verschillende vormen aannemen. Op dit moment organiseert 50PLUS ledendagen die een informatief, vormend en bindend karakter hebben. Een terechte keuze want uiteindelijk is de partij een politieke vereniging. De meest recente ledendag heeft in oktober 2018 plaats gevonden in het gebouw van de Tweede Kamer in Den Haag en werd georganiseerd door het team van de Tweede Kamerfractie. Het programma, dat een hele dag duurde en werd afgesloten met een gezellig samenzijn waarbij bekende partijcoryfeeën aanwezig waren, heeft volgens de ontvangen feedback wezenlijk eraan bijgedragen dat de bezoekers zich nauwer met de partij verbonden voelden en heeft velen in staat gesteld nieuwe contacten met andere partijleden te leggen. Bovendien gaf het gebodene een goed beeld van (een deel) van de werkzaamheden van Kamerleden en waren de gesimuleerde Kamersessie in de plenaire zaal voor velen een unieke belevenis. Dit soort ledendagen zijn een zeer goed instrument om leden aan de partij te binden en zouden in de toekomst zeker moeten worden herhaald.

- *Politieke cafés en/of koffieochtenden*

- (48) Politieke cafés kunnen een effectief middel zijn voor laagdrempelige participatie van leden aan het (quasi-) politieke proces. Indien mensen wat huiverig zijn om in de vooravond nog de straat op te gaan kan ook wel worden overwogen om koffieochtenden te organiseren. Dit soort bijeenkomsten worden in principe lokaal georganiseerd. Uiteraard is het aanbevelenswaardig om tijdens zo'n bijeenkomst naast de sociale dimensie van gezellig samenzijn ook te zorgen voor een 'politiek' intermezzo door een 50PLUS politieke ambtsdrager een korte inleiding te laten verzorgen met aansluitend de gelegenheid tot het stellen van vragen. Alhoewel deze 50PLUS vertegenwoordiger niet per sé een lokale bekendheid hoeft te zijn, heeft dat qua groepsvorming en ledenbinding wel zo zijn voordelen.
- (49) Zulke kleinschalige bijeenkomsten zijn overigens ook een bijzonder goed middel om iets te doen aan de eenzaamheid onder ouderen. Dit werd onlangs raak getypeerd door een 50PLUS bestuurslid, die daarbij een goed advies gaf aan diegenen die zulke bijeenkomsten willen organiseren: *"Omarm de leden en laat ze niet zwemmen. Eenzaamheid bestaat niet alleen voor in de buurt, wijk of stad, maar voor in verenigingsverband. Bij bijeenkomsten gaat men veelal bij elkaar zitten. De buurman of vrouw is een bekende, maar wie zit erachter of voor mij. Elkaar leren kennen in bijeenkomsten dient een onderdeel te worden van het programma. Laat mensen wisselen van plaats zodat zij ook gedwongen worden kennis te maken met de nieuwe burens."*

- *Lidkaarten met voordelen*

- (50) Op dit moment wordt er door 50PLUS niet met lidkaarten gewerkt. De reden hiervoor laat zich raden, maar wellicht is de reden simpelweg omdat men er in het verleden geen direct voordeel in zag en misschien ook omdat men tegen de administratieve complicaties opkeek. Toch lijkt nader onderzoek op dit punt raadzaam niet in de laatste plaats omdat dit ook een van de aanbevelingen van de CPV is. Tegenover de administratieve consequenties van het maken van fysieke lidmaatschapskaarten, die kunnen kwijtraken en weer opnieuw moeten worden aangemaakt, staan ook een aantal voordelen. Zo vergemakkelijken lidkaarten de toegangscontroles bij ALV die op dit moment bepaald niet waterdicht zijn (via lijsten zonder daadwerkelijke identificatie) en ook andere mogelijke lid-gebonden evenementen, zoals congressen, ledendagen etc. Daarnaast kan worden overwogen om bepaalde (financiële) voordelen aan de lidkaart te verbinden. Uiteraard kan daar niet over een nacht ijs worden gegaan, en dient nagegaan te worden of zoiets is toegestaan door de geldende wetgeving inzake sponsering politieke partijen maar het idee dat het tonen van een 50PLUS lidkaart een korting kan opleveren is toch wel aantrekkelijk, zéker voor de categorie leden die best wat extra's kunnen gebruiken. Natuurlijk zit er ook een risico aan verbonden en met name de selectie van 'preferred partners'. Want het imago van een bepaald bedrijf kan uitstralen naar de partij en dat is niet altijd wenselijk. Voorzichtigheid is dus geboden. Voorbeelden van sectoren die naar hun aard interessant zouden kunnen zijn voor onze leden en dus om conventies mee te sluiten zijn de reisbureaus voor georganiseerde reizen, dealers voor bijzondere vervoersmiddelen zoals scootmobielen en elektrische fietsen, aangepaste huisinrichting-accessoires zoals inloopdouches, (speciale) bedden, kleding en dergelijke. Dit idee, voor zover dat toegestaan is, kan verder worden besproken in het landelijk overlegcomité (par. 7.3).

6.2.3 Directe ledenparticipatie

- *Gebruik van 'Stemkastjes' door leden tijdens ALV*

- (51) Een effectief middel om de participatiegraad van alle leden tijdens de ALV te vergroten is het inbouwen van 'voting-' sessies waarbij stellingen worden geponeerd. De leden kunnen dan hun mening over deze stellingen geven door het gebruik van individuele stemkastjes. In plaats van alleen toehoren zetten stemkastjes aan tot actief meedenken én meedoen. Stemkastjes maken het dus mogelijk dat de toehoorders individueel kunnen reageren op door een moderator toegelichte stellingen, die tegelijkertijd op een groot scherm worden geprojecteerd. Een technicus zorgt ervoor dat de gegeven antwoorden worden omgezet in geaccumuleerde resultaten die eveneens op het scherm worden geprojecteerd, bijvoorbeeld in de vorm van staafdiagrammen met procentuele en absolute verdelingen. De resultaten kunnen eventueel opgeslagen worden in een Excel bestand voor nadere analyse en/of publicatie op de website. Uiteraard is de deelname volkomen anoniem. Het enige wat zichtbaar is tijdens het stemproces is de resterende tijd en het aantal deelnemers dat (nog) niet heeft gestemd. Vragensets kunnen worden geïmporteerd vanuit een tekstbestand dat vooraf is gemaakt. De meeste deelnemers die ervaring hebben met stemkast-sessies bij andere gelegenheden zijn er doorgaans enthousiast over. Het HB heeft

inmiddels besloten om dit instrument bij wijze van 'try-out' in te zetten bij de ALV van 25 mei 2019.

- *Politieke Workshops tijdens ALV's*

- (52) Een andere mogelijkheid tot vergrote leden-participatie en -educatie is het organiseren van politiek workshops tijdens de ALV of andere ledenbijeenkomsten. Het succes van workshops tijdens bijeenkomsten is uiteraard afhankelijk van een aantal factoren zoals de te behandelen onderwerpen die een zekere graad van actualiteit moeten hebben, de kwaliteit van de presentator die het onderwerp moet inleiden en die van de moderator die de discussie moet leiden en conclusies moet formuleren. Daarnaast stelt het organiseren van workshops tijdens ALV's bijzondere eisen aan de locatie met navenante budgettaire consequenties. Al deze factoren moeten uiteraard worden afgewogen alvorens tot het inzetten van dit instrument kan worden besloten.

- *Partijcongressen over politieke thema's*

- (53) Congressen zijn ALV's met een specifiek onderwerp. Hierbij wordt de partijlijn over dat thema vastgesteld, gewijzigd of bevestigd op basis van de ingebrachte standpunten en de gevoerde debatten. Het moge duidelijk zijn dat de partijleiding bij het nemen van de beslissing om een congres te organiseren niet over een nacht ijs mag gaan. Inherente risico's die moeten worden beheerst hebben onder andere te maken met de keuze van het thema, de politieke opportuniteit ervan, de kwaliteit van de beschikbare sprekers en het te verwachten resultaat. Een instrument waarvan de inzet de nodige voorbereiding vereist. De beslissing om een congres te organiseren is typisch voorbehouden aan het HB al dan niet op aanwijzing van de ALV.

6.2.4 Organisatie

- (54) Ook op het niveau van de partijorganisatie zelf zijn er maatregelen denkbaar die een direct of indirect kunnen bijdragen tot ledenbinding en dus ledenbinding. In dit verband lijken een professionalisering van de weving en selectie van bestuursleden alsmede de gehanteerde contributieregeling '*low hanging fruits*'. Uiteraard is dit geen uitputtende opsomming van mogelijke verbeteringen binnen de organisatie, maar ze hebben wel direct verband met het doel van deze nota.

- *Gestructureerde werving en selectie bestuursleden*

- (55) Een goede partijorganisatie staat en valt met de kwaliteit en inzet van zijn bestuurders. De bestuurslagen binnen de partij, of HB en op regionaal niveau worden ingevuld door bestuursleden, die op basis van vrijwilligheid zich op bestuurlijk gebied voor de partij inzetten. Thans volgen de verschillende besturen hun eigen selectiemethoden voor de aanwerving van nieuwe bestuursleden, zij het dat in alle gevallen het aan de ALV, landelijk of regionaal, is om de voordrachten goed te keuren. Deze wijze van selectie van bestuursleden draagt niet bij tot de overzichtelijkheid (verschillende procedures voor soortgelijke vacatures) en de transparantie (onduidelijkheid voor de afgewezen

kandidaten). En leiden niet zelden tot onrust en problemen bij de vervulling van vacatures. Goede, kwalitatief sterke bestuurders zijn een van de voorwaarden van goed bestuur. En goed bestuur draagt bij tot stabiel beleid waarin de leden zich kunnen herkennen en het ook begrijpen. Daarom is een professionele wijze van werving en selectie ook verbonden met ledenbinding en dat is dan ook de reden waarom er in het kader van deze nota ook over wordt gesproken. Gelet op de grote belangen die spelen waarbij de kwaliteit van het bestuur de primaire factor is, lijkt het dus aangewezen om ook de wijze van werving en selectie van bestuursleden nader te onderzoeken met het oog op het aanbrengen van een eensluidende en transparante structuur. Waarbij de te hanteren selectiecriteria gebaseerd zijn op uniforme formele en materiele criteria die verband houden met de vacature. Waarbij competentie boven formele kennis gaat en waarbij wat je bestuurlijk in je mars hebt belangrijker is dan wie je kent. Een procedure die ook toestaat om uit te leggen waarom voor een bepaalde kandidaat is gekozen of juist waarom niet. Omdat goed voorbeeld goed doet volgen zal het HB zelf een zodanige nieuwe werving en selectieopzet ontwerpen en toepassen voor toekomstige vacatures. Daarna zal het HB het door haar ontwikkelde systeem met de regionale besturen bespreken met het oog op de toekomstige stroomlijning van de weving en – selectieprocedures.

- *Contributieregelingen*

- (56) Een kostenbewuste en transparante contributieregeling is een element dat zeker kan bijdragen tot ledenbinding. Op dat punt heeft 50PLUS al het een en ander gedaan (zie ook de inleiding bij par. 5.4 hierboven). Samenvattend kan worden gesteld dat met de normale contributie van € 25,00 met de bijkomende mogelijkheid van toepassing van een sociaal tarief van € 12,00 per periode van 12 maanden het lidmaatschap van onze partij voor niemand financieel onmogelijk is.

7. Inbreng stakeholders

7.1 Landelijk en regionaal politieke niveau

- (57) De politieke vertegenwoordigers van de partij op landelijk, provinciaal en gemeentelijk niveau, inclusief die verkozen zijn tot de waterschappen zijn voor veel kiezers de herkenbare boegbeelden van de partij. Zij spelen dan ook door hun optreden in en buiten het Parlement een cruciale rol bij de beeldvorming waar 50PLUS voor staat. Net zoals dat geldt voor ledenwerving bestaat er een directe relatie tussen hun optreden, handelen en uitspraken en het animo van mensen om zich thuis te blijven voelen bij de partij. Dit bewustzijn doet uiteraard geen inbreuk op de grondwettelijk vastgestelde “zonder last of ruggespraak”; het is louter een aanbeveling om doorlopend in het achterhoofd te houden bewust te blijven van de beeldvorming die leeft bij de doelgroep. Ook vanuit dit gegeven is het van belang dat het politieke niveau een inbreng kan hebben bij de vaststelling ledenbinding-strategie met inbegrip van de voorgestelde instrumenten. Hun opmerkingen en suggesties zijn dan ook uiterst welkom en zullen in voorkomend geval in de eindversie van de strategie worden geïntegreerd.

7.2 Regionaal bestuurlijk niveau

- (58) De besturen in de verschillende provincies is het eerste lijn niveau waar het gaat om direct contact met de leden. Zij zijn het die veel van de maatregelen die beschikbaar zijn om de leden aan de partij moeten binden, in de praktijk zullen moeten brengen. Daarom is hun constructieve inbreng uitdrukkelijk gevraagd.

7.3 Het coördinatie platform

- (59) Belangrijk is dat alle acties, zowel landelijk als regionaal goed worden afgestemd en dus een permanente coördinatie behoeven onder leiding van het HB. In de context van de partijstrategie inzake ledenwerving is mede in op basis van de aanbevelingen van het CPV besloten een coördinatie-platform in te stellen. In dat platform hebben regionale bestuursleden plaats die verantwoordelijk zijn voor ledenwerving. Periodiek zullen deze bestuursleden door de vertegenwoordiger van het HB worden uitgenodigd voor landelijk te organiseren coördinatievergaderingen. Het is efficiënt om dat platform ook in te zetten voor het bespreken en eventueel goedkeuren van acties op het gebied van ledenbinding. Na acceptatie van de onderhavige zal het HB de regionale besturen een verzoek doen toekomen om hun vertegenwoordiging voor dit specifieke onderwerp te willen bevestigen.

8. Actieplan en kalender

- (60) In deze nota wordt een catalogus van verschillende maatregelen voorgesteld, met inbegrip van verschillende die door de CPV zijn voorgesteld. Deze opsomming is wellicht niet uitputtend, mede in het licht van mogelijke toevoegingen op basis van de gevraagde input van de verschillende stakeholders. Daarbij komt dat de keuze van de in te zetten instrumenten mede afhankelijk is van de uitkomsten van het overleg met de verschillende institutionele stakeholders en het landelijk coördinatie platform. Het actieplan is mede daarom indicatief. Voor wat betreft de planning in de tijd is rekening gehouden met de campagnetijd voorafgaand aan de Europese Verkiezingen (in Nederland worden deze gehouden op 23 mei 2019). Op die manier wordt voorkomen dat er een onevenredig beslag op de beperkte tijd van de bestuursleden wordt gelegd.

Actietabel

Volgnr.	Voorgestelde actie	Initiatie	Realisatie
1.	<i>Goedkeuring nota door HB en consultatie Adviesraad</i>		<i>15 maart 2019</i>
2.	<i>Behandeling door Adviesraad</i>		<i>13 april 2019</i>
3.	<i>Uitzetten van rapport bij stakeholders en voorlopige aanmelding leden coördinatie platform– deadline 10 juni 2019 (in verband met Europese Verkiezingen)</i>	<i>19 april 2019</i>	<i>10 juni</i>
4.	<i>Verzoek aan afdelingen tot aanwijzing vertegenwoordigers landelijk coördinatie platform voor eerste vergadering in september 2019</i>	<i>21 juni 2019</i>	<i>24 juni 2019</i>
5.	<i>Uitnodiging afdelingsvertegenwoordigers</i>	<i>1 sept. 2019</i>	
6.	<i>Eerste vergadering Coördinatiecomité te Den Haag</i>	<i>29 sept. 2019</i>	

VII Conclusie

- (61) Ledenbinding is de uitkomst van een redelijk gecompliceerd proces waarin verschillende variabelen een belangrijke rol spelen. De bedoeling van deze nota is om deze variabelen te benoemen. Om te beginnen bij de randvoorwaarden die onderliggend moeten zijn aan elke strategie van ledenbinding, wil die enige kans van slagen hebben. Waarbij het correct en respectvol omgaan met andere leden essentieel is. Omdat het rapport van de CPV expliciete aanbevelingen heeft gedaan omtrent ledenbinding, ledencommunicatie en lidmaatschap zijn deze voorstellen in het kader van deze nota voorzien van een standpuntinname van het HB terzake en in voorkomend geval toegevoegd aan de lijst van mogelijke instrumenten. Vervolgens presenteert de nota een catalogus van bestaande en mogelijk toekomstig in te zetten instrumenten, op het gebied van directe communicatie met de leden, sociale netwerken en benefits, ledenparticipatie en de partijorganisatie. Deze catalogus pretendeert evenwel geen volledigheid.

Deze nota, die door de 50PLUS Adviesraad van 13 april 2019 is behandeld en positief werd ontvangen en die ook goed werd beoordeeld in de landelijke consultatie op partij-kaderniveau, is overigens de *eerste stap* die hopelijk aanleiding geeft tot een gestructureerde en diepgaande partij-brede overdenking over hoe we als partij ervoor willen zorgen dat we onze leden zich thuis voelen én blijven voelen zodat ze binnen boord blijven. In dat proces is een centrale rol weggelegd voor het landelijk coördinatie platform, dat overigens zich ook actief zal bezighouden met ledenwerving.

Den Haag, 24 juni 2019

Versie: 1.2

Verantwoordelijk HB lid: Robert Gielisse